Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

Обн. ДВ. бр.63 от 4 Август 2006г., изм. ДВ. бр.86 от 24 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.37 от 8 Май 2007г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.108 от 19 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.113 от 28 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.106 от 12 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.23 от 27 Март 2009г.

§1. Чл. 92 се изменя така:

Чл. 92. (1) Данъкът за възстановяване по чл. 88, ал. 3 се възстановява в срок до 10 дни от изтичане на срока за подаване на справката-декларация за съответния данъчен период.

(2) Регистрираното лице може да поиска декларирания данък за възстановяване вместо да бъде възстановен, да бъде приспадан последователно от данъка за внасяне за следващите данъчни периоди, до изчерпването му. Упражняването на правото по тази алинея и извършването на приспадането се декларират изрично в подаваните справки-декларации.

(3) Регистрираното лице може да прекрати процедурата по приспадане по ал. 2 и да поиска данъка за възстановяване или остатъка от него, след извършеното приспадане, да му бъде възстановен, като декларира това в подадена справка-декларация. В тези случаи, данъка се възстановява в 10-дневен срок от изтичане на срока за подаване на справка-декларацията в която е поискано данъка да бъде възстановен.

(4) Органите по приходите могат да извършат ревизия преди възстановяването на данъка и да отложат възстановяването до издаването на ревизионния акт.

(5) Органите по приходите могат да извършват прихващане с други публични задължения на подлежащия на възстановяване данък, включително на данъка, който се приспада по реда на ал. 2.

(6) Когато е започнала ревизия по ал. 4, лицето може да поиска данъка да бъде възстановен преди издаването на ревизионния акт, като предостави или предложи обезпечение в размер на подлежащия на възстановяване данък.

(7) В случаите когато е представено обезпечение в пари, в държавни ценни книжа или в безусловна и неотменяема банкова гаранция със срок на действие не по-кратък от 4 месеца, органите по приходите възстановяват данъка в тридневен срок от представяне на обезпечението. В останалите случаи, органите по приходите правят преценка съобразно представеното, съответно предложеното обезпечение и възстановяват данъка, като задължават компетентния публичен изпълнител в определен срок да наложи обезпечителни мерки върху предложеното като обезпечение имущество.

Възстановяването се извършва в срок от три дни след датата на налагане на обезпечителните мерки от публичния изпълнител.

(8) Данък, подлежащ на възстановяване, невъзстановен в срока по ал. 1 или ал. 3, включително и в случаите при започнала ревизия по ал. 2, се възстановява заедно със законната лихва.

§2. В чл. 93, ал. 1 и ал. 2 думите „по чл. 92, ал. 1, т. 4 и чл. 92, ал. 3 и 4" се заменят с „по чл. 92, ал. 1 и 3"

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§3. Параграф 1 относно чл. 92 се прилага за декларирания данък за възстановяване за данъчни периоди след 1 октомври 2009 г.

§4. Данък за възстановяване, който не е приспаднат по реда на чл. 92, ал. 1 (отм.) към датата на влизане в сила на този закон подлежи на приспадане или възстановяване по реда на чл. 92, ал. 2 и 3.

§5. Този закон влиза в сила от 1 ноември 2009 г.

Народни представители:

Мартин Димитров и група народни представители

Мотиви

Предложените изменения в закона предвиждат съкращаване на сроковете за възстановяване на данъка, ускоряване и оптимизиране на процедурите по възстановяване на данъка. Те се състоят в следното:

1. намаляване на срока за възстановяване на ДДС – до 10 дни от изтичане на срока за деклариране му – за всички лица

При настоящия режим възстановяването на данъка се извършва по две процедури:

а) в 45 дневен срок, след специална тримесечна процедура по приспадане – общо над 4,5 месеца приложима за всички компании (чл. 92, ал. 1 ЗДДС)

или

б) в 30 дневен срок – за компаниите, които са извършвали доставки, които се облагат с 0% ДДС или не подлежат на облагане, повече от 30% от всички извършвани от тях доставки, както и в случаи на инвестиционни проекти, след разрешение от министъра на финансите. (чл. 92, ал. 3 и 4)

Недопустимо е да са налице два драстично различаващи се срокове за възстановяване на данъка в зависимост от дейността на компанията, която иска възстановяване.

Например, подобен подход води до абсурдни резултати - ако възстановяването се иска от производител на земеделска продукция, който е насочила своята дейност към вътрешния пазар, данъкът ще му бъде възстановен след 4,5 месеца, а ако обаче същият производител е насочил своята дейност към външния пазар – данъкът му ще бъде възстановен до 30 дни.

Подобна дискриминация противоречи и на европейското законодателство – както е видно от решение по дело C-25/07 на Съда на Европейските Общности (CEO).

Същевременно действащите правила сериозно затрудняват всеки инвестиционен процес, като това е особено валидно при инвестиции „на зелено" т.е. в компании, които стартират своята дейност. Тъй като при тях все още не са осъществени продажби, те не мога да попаднат сред лицата при които данъка се възстановява в 30-дневен срок[1], и възстановяването се извършва в 45-дневен срок след прилагане на 3-месечената процедура по приспадане. Поради липсата на продажби съответно възникващи задължения обаче, това приспадане няма как да бъде осъществено и реалният ефект е единствено забавяне на възстановяването с месеци.

От друга страна, за да извърши възстановяването данъчната администрация извършва проверка или ревизия.

Когато се извършва проверка, 30 или 45 дневния срок за възстановяване е неоправдано дълъг. Извършването на подобни проверки за възстановяване на данъка зависи от ефективността на администрацията и срока им може да бъде значително съкратен, посредством система за селекция и оценка на риска.

[1] освен ако не са получили разрешение от министъра на финансите и отговарят на определените в чл. 166 ЗДДС изисквания – инвестиционен проект над 10 млн. лв., 50 нови работни места и др.

Когато е необходимо, администрацията винаги има право да спре възстановяването и преди него да извърши ревизия. В този случай 45-дневния срок или 30 дневния срок са неотносими, тъй като действащите правила предвиждат при започнала ревизия тези срокове да спират да текат – т.е. възстановяването се извършва така или иначе след ревизия, която продължава месеци.

Ето защо настоящите процедури за възстановяване са бавни, противоречат на европейското законодателство, създават неравнопоставеност и биха могли да бъдат съкратени.

Предложението се състои в :

1. въвеждане на един срок за възстановяване на данъка, приложим за всички лица

2. съкращаването му до 10 дни

3. обвързването му със срока за подаване на справка-декларацията.

Предложението предвижда данъка да се възстановява за всички лица до 10 дни от изтичане на срока за деклариране му (за подаване на справките декларации). Тъй като срока за подаване на справки-декларациите изтича на всяко 14-то число, възстановяването ще следва да се извършва практически в рамките на календарния месец в който е данъка е деклариран (до 24-о число).

Това премахва различните 30, 45 –дневни срокове, премахва и задължителната 3-месечната процедурата по приспадане.

Съкращаването на срок до 10 дни ускорява процеса по възстановяване на данъка.

По отношение на някои лица съкращаването ще е драстично – например по отношение на тези, които сега получават възстановяване след 4.5 месеца. За други лица (тези за които е приложим действащия 30 дневен срок) съкращаването на срока няма да бъде съществено – реалното намаление на срока е при тях ще от 6 до 20 дена (в зависимост от това кога лицето подава своята справка-декларация).

Въвеждането на един, единствен срок за възстановяване и обвързването му с изтичане на срока за подаване на справка декларацията, вместо както досега - с датата на подаване на справка-декларацията създава следните предимства:

1. всички лица ще получат еднакво данъчно третиране, включително възстановяването няма да зависи от това кога съответното лице е пожелало да подаде своята справка-декларация

2. това ще даде възможност на администрацията да автоматизира по-голяма част от процесите по селекция и оценка на риска във връзка с възстановяването; да направи системата за селекция и оценка на риска по-ефективна (като се базира на повече информация и на база всички искания за възстановяване на данък), а също и да планира по-добре използването на ресурсите си за извършване на ревизии

На практика сега администрацията не може да ползва ефективно съществена част от срока за възстановяване на данъка – до датата на която изтича срока за подаване на справки-декларациите. Това е така, защото през този период съществена част от необходимата информация за вземане на решение за проверка или ревизия все още не е налична. Например лицето е декларирано възстановяване на данъка, но неговите контрагенти – на базата на чиито фактури това възстановяване е възникнало все още не са подали своите справки-декларации. Отделно от това, в срока за подаване на справките-декларации, лицето може свободно да извършва корекции в подадените справки-декларации, включително и да коригира размера на подлежащия на възстановяване данък.

Съкращаването на срока за възстановяване на данъка не създава по-големи рискове за бюджета от действащата система защото както и сега, ако администрацията прецени, може да спре възстановяването и да извърши ревизия.

Тогава 10 дневния срок няма да бъде спазен, но за всяко закъснение след 10ия ден лицето ще бъде компенсирано, като данъкът му бъде изплатен с дължимата лихва - виж т.2.

2. изплащане на лихва за забава при всяко възстановяване след 10 дневния срок, независимо от извършването на ревизии

При настоящия режим, данъчната администрация има право преди възстановяването да извърши ревизия. В тези случаи регламентираните 30 и 45 дневни срокове за възстановяване спират да текат – закона предвижда при започнала ревизия срока за възстановяване да се промени да стане срока за издаване на съответния ревизионния акт (чл. 92, ал.8 ЗДДС). Ако след ревизията не се установят нарушения, данъчната администрация възстановява данъка, в размера в който е поискан, без да компенсира компанията за забавеното възстановяване. Проблемът е, че ревизиите могат да са твърде продължителни - първоначално, срокът за ревизията е до 4 месеца, но при определени случаи може да бъде удължен до 8 месеца и дори да достигне до 3 години.

По този начин администрацията необосновано, но не и незаконно, може да отлага възстановяването на данъка с месеци, а в някои случа и години.

Тези процедури влияят положително на бюджета, тъй като той се кредитира от фирмите, но разстройват сериозно финансите на ревизираните компании; носят им реални загуби под форма на лихви, без напрактика да са налице каквито и да е извършени противоправни действия.

При настоящия режим, закона предвижда данъчната администрация да компенсира лицата с лихва за забава при невъзстановен ДДС само ако не са спазени сроковете за възстановяване (чл.92, ал.10 ЗДДС). Тъй като сроковете за възстановяване не текат по време на извършваните ревизии, на практика, за времето на ревизията (а и малко след това – до издаване на ревизионния акт), лицата независимо, че не са получили данъка не могат да претендират за лихви.

Предложението предвижда данъчната администрация да компенсира компаниите като им изплаща лихва за забавеното възстановяване на данъка, независимо от причините за това, включително при извършване на ревизия, за срока на ревизията.

Този подход има следните предимства:

1. лицата ще получат компенсация за всяко реално забавяне във възстановяването на данъка и няма да търпят загуби, само поради единственото обстоятелство, че администрацията е взела решение да извърши ревизия преди да им възстанови данъка

2. администрацията ще бъде мотивирана да извършва необходимите ревизии колкото е възможно по-бързо и да не бави неоснователно възстановяването на данъка.

3. въвеждане на нови възможности за ускорено възстановяване на данъка при представяне на обезпечение

Когато е започнала ревизия във връзка с възстановяването на данъка, възстановяването може да се извърши в хода на ревизията или по желание на органите по приходите[2] или по искане на лицето - при представяне на обезпечение в пари, банкова гаранция или държавни ценни книжа (чл. 92, ал. 8 и 9 ЗДДС).

Очевидно е че регистрираното лице няма как да повлияе върху решението на органите по приходите за възстановяване на данъка.

При втората възможност – чрез представяне на обезпечение – проблема се състои в това, че представянето на подобно обезпечение е сравнително скъпо, сложно и до голяма степен обезсмисля целта - ускоряването на възстановяването на данъка. Например очевидно безсмислено е да се представи обезпечение „в пари" за да бъде възстановен данъка – т.е. друга сума в пари.

Ето защо от тази възможност до момента се използва от сравнително ограничен брой лица.

Предложението предвижда разшири тази възможността за ускорено възстановяването на данъка, като бъде допустимо данъка да се възстановява в ускорени срокове по време на ревизията и чрез представяне на други обезпечения, допустими съгласно ДОПК.

В крайна сметка ако не е налице риск за бюджета, няма основание възстановяването да бъде забавяно.

Новата възможност няма да създаде допълнителни рискове, доколкото се предвижда възстановяването да бъде извършено едва след налагането на обезпечителните мерки – т.е. когато администрацията е приела предложеното й обезпечение и е осигурила събиране на евентуално дължимите суми в бъдеще.

Следва да се припомни, че подобна процедура е налице при обжалване на ревизионните актове – съгласно чл. 153, ал. 4 и 5 ДОПК изпълнението на обжалван ревизионен акт може да бъде спряно, ако се представи обезпечение, което бъде прието от органите по приходите, включително когато това обезпечение е различно от „пари, банкова гаранция или държавни ценни книжа".

4. запазване на процедурата по приспадане, но само по желание на лицата

Както е посочено по-горе действащата тримесечна процедура по приспадане, приложима за всички компании, бави съществено възстановяването на данъка, особено при осъществяване на инвестиционни проекти. Ето защо е предложено тази процедура да отпадне.

В някои случаи обаче прилагането на подобна процедура по приспадане на данъка е оправдано, тъй като би спестило ресурс както на администрацията, така и на ревизираните лица. Такива са случаите когато е възстановяването на данъка има инцидентен характер и е ясно че то ще бъде компенсирано в следващия период (или следващите няколко периода) с декларирания данък за внасяне. Очевидно няма особена нужда администрацията да бъде ангажирана с възстановяване на данък, който малко след възстановяването му ще подлежи на внасяне.Същото е приложимо и когато се касае за незначителни суми.

Ето защо, предложението предвижда запазване на действащата процедурата по приспадане на данъка, но със следните изменения:

1. тя ще се прилага само по желание на регистрираните лица, вместо както досега – задължително

[2] Виж Указание на изпълнителния директор на НАП №24-00-4/10.03.2008 г.

2. тя ще е безсрочна, но по желание на лицето ще може да се прекратява по всяко време – досега тя беше с фиксиран срок от 3 месеца.

3. ще е възможно администрацията да извършва прихващане на данъка за възстановяване с други задължения на лицето – досега прихващане беше възможно само преди и след процедурата

По този начин, процедурата за приспадане няма да възпрепятства възстановяването на данъка, но от друга страна, ако лицето прецени че това би било от полза за неговата дейност, този механизъм може да бъде приложен.